

care a fost decorat, starea de conservare, existența sau inexistența unei zone de protecție a monumentului etc.

Autorii în *Introducere* trec în revistă principalele momente ale istoriei acestor meleaguri, care au prilejuit ridicarea de monumente, începînd cu anul 1574, cînd la Jiliștea, mica oștire română, condusă de domnitorul Ioan Vodă cel Viteaz a obținut o strălucită victorie în fața puhoiului otoman, continuînd cu anul 1859, cu anii războiului pentru independență — 1877—1879, apoi cu lupta plină de dăruire și eroism pentru alungarea de pe pămîntul patriei a cîmpăcitorilor în timpul primului război mondial — 1916—1918 și încheind cu lupta desfășurată sub conducerea P.C.R. pentru libertate socială și națională în anii 1944—1945.

Ținînd seama că lucrarea se adresează cu precădere turiștilor, prezentarea monumentelor a fost făcută pe localități în ordine alfabetică. Ea cuprinde o hartă a județului pe care sînt consemnate monumentele în funcție de principalele artere rutiere și feroviare, 34 de imagini alb-negru, un indice al localităților pe raza cărora se află monumentele și o listă bibliografică selectivă.

Ghidul „Rezervația etnografică”, prezintă cea mai nouă secție a Muzeului județean de istorie și etnografie — Vrancea-Focșani, amplasată în Crîngul Petrești și realizată pe baza unor ample cercetări întreprinse de colectivul de specialiști care a „urmărit selectarea unităților cu trăsături etnice specifice, tipice și caracteristice care să reprezinte subzona de origine, epoca și categoria social-economică”. Redactarea a fost asigurată de — Georgeta Carcadia, Virginia Arbore, Mihai Mazilu — care au prezentat cele

două sectoare ale „Rezervației” (1. instalații tehnice țărănești și 2. gospodării și construcții de interes public) ținînd seama de cadrul geografic — zona montană, zona de deal, zona de șes — și de profilul ocupațiilor — zona viticolă. Pe lângă considerații de ordin general privind „Rezervația”, modul cum este ea structurată și zonele din care provin construcțiile, se dau o serie de amănunte referitoare la obiectivele existente ca și aprecieri ale unor oameni de știință ca — Dimitrie Cantemir, Ion Ionescu de la Brad și Nicolae Iorga — legate de Țara Vrancei și locuitorii acestor meleaguri. Ghidul cuprinde o hartă ce redă arhitectura populară tradițională și instalații ale tehnicii populare din județul Vrancea și schița „Rezervației” pe care este consemnată amplasarea fiecărui obiectiv muzeistic.

Cu o ilustrație color și alb-negru deosebit de bogată, însoțită de o grafică adecvată, realizată de Iulian Petrescu, ghidul „Rezervația etnografică” a Muzeului județean de istorie și etnografie — Vrancea-Focșani, se prezintă ca o publicație utilă vizitatorilor atît din țară cît și de peste hotare (lucrarea are un rezumat în limba franceză) și atrăgătoare în ceea ce privește aspectul.

Al doilea volum de „Studii și comunicări (1979)”, vine să confirme faptul că noua publicație a Muzeului județean de istorie și etnografie — Vrancea-Focșani, se dorește atît un instrument de lucru pus la dispoziția cercetătorilor cît și un bogat repertoriu de date și informații ce se adresează celor interesați în cunoașterea culturii materiale și spirituale realizată de oamenii acestor meleaguri din cele mai vechi timpuri și pînă în prezent. Volumul are o structură mai muzeo-

grafică decît cel precedent în sensul că pe lângă rubricile **Arheologie-istorie** și **Etnografie** apar altele noi legate strîns de activitatea specialiștilor în cadrul instituției muzeale — **Patrimoniu, Muzeografie și Cronică**. Astfel, rubricația volumului apare completă.

Nu ne propunem să facem o analiză a conținutului studiilor și comunicărilor incluse în sumar. Semnalăm faptul că volumul conține un număr de 42 articole, care aduc noi contribuții la istoria și etnografia județului, la valorificarea moștenirii culturale vîrîncene. Prin prisma preocupărilor personale am apreciat, în mod deosebit, următoarele studii: Nicolae Harțuche, *Contribuții la repertoriul arheologic al județului Vrancea*; Anton Paragină, *Un nou depozit de arme și unelte din feudalismul timpuriu descoperite pe teritoriul județului Vrancea*; Georgeta Carcadia, *Considerații privind unirea orașului Focșani*; Dumitru Huțanu, *Aspecte ale evoluției economico-sociale a orașului Focșani în anii 1918—1944*; Mircea Dumitrescu, *Considerații preliminare la o viitoare istorie a muzeografiei etnografice românești*; Virginia Arbore, *Cultivarea gustului artistic și estetic al oamenilor muncii prin intermediul unităților muzeale de etnografie și artă populară din județul Vrancea*.

Însoțit de o bogată ilustrație compusă din fotografii, schițe și hărți cel de-al II-lea volum de „Studii și comunicări (1979)” reprezintă un succes atît pe linie științifică cît și editorială a Muzeului județean de istorie și etnografie — Vrancea-Focșani. Așteptăm cu interes și alte noi apariții publicistice ale acestui muzeu.

ANGHEL PAVEL

"STUDII ȘI COMUNICĂRI"

Muzeul județean de istorie și etnografie—Vrancea, 1978, p. 260

Primul volum al Muzeului județean de istorie și etnografie — Vrancea, intitulat „Studii și comunicări”, cuprinde valoroase materiale privind *exclusiv* această zonă a țării noastre.

El are două părți. În prima sînt grupate materialele privind *arheologia și istoria*, douăsprezece studii variate ca tematică: „Un atelier de prelucrarea silexului și pietrei aparținînd culturii Boian” (Victor Bobi), „Contribuții

arheologice privind civilizația geto-dacă” (Gh. Constantinescu), „Cercetări arheologice privind secolele IV—XI” (Ioan Mitrea), „Două piese de metal din feudalismul timpuriu” (Anton Paragină), „Note din toponimia Milcovului”

(Angela Moldoveanu și Gh. Moldoveanu), „Elemente de toponimie locală, Comuna Cîrligele” (Ion Budescu), „Aspecte ale revoluției din 1848” (Dumitru Huțanu), „Consecințele aplicării reformei agrare din 1864” (Georgeta Carcadia), „Focșanii în luptă pentru unitate națională” (Dumitru Huțanu), „Aspecte ale luptei împotriva ocupanților în anii 1916—1918” (Alec Lenco), „Unicul supraviețuitor de la cota 100” (Gh. Popa, Alec Lenco), „Aspecte locale ale înlăptuirii actului revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție, 1948” (Alexandru Temciuc).

A doua parte a volumului de *Studii și comunicări* privește et-

nografia și cuprinde următoarele contribuții: „Vrancea ca «țară» între celelalte” (Ion Chelcea), „Considerații privind arta lemnului în Vrancea” (Dumitru Huțanu), „Considerații istorico-etnografice asupra instalațiilor hidraulice de pe teritoriul județului Vrancea” (Jean Pavel), „Monumente de artă în lemn” (Lelia Pavel, Rodica Manoliu) și „Un motiv de artă populară vrinceană, *pomul vieții*” (Virginia Arbore).

Volumul se încheie cu două materiale, unul de *muzeologie* („Un mormint *in situ* din epoca bronzului” de Victor Bobi) și celălalt privind *conservarea* obiectelor de muzeu („Condițiile și formele bio-

degradării pieselor din lemn” de Lilișor Ivancea și Nicolae Ivancea).

Ceea ce caracterizează publicația Muzeului județean de istorie și etnografie Vrancea-Focșani este selecționarea temelor. De asemenea, calitatea studiilor și, mai presus de toate, rîvna și străduința ce se depun pentru a se continua la Focșani o *tradiție științifică* — ne gândim la „Milcovia”, la „Ethnos” — se impun atenției specialiștilor, ca și publicului mai larg interesat în cunoașterea istoriei și culturii noastre populare.

ION CHELCEA

I. Stănoiu, B. Bobîrnac, S. Copăcescu — „Fluturi din România”

198 pag. 59 planșe alb-negru, 32 planșe color. Editura Scrisul Românesc, Craiova 1979.

Apărută recent, o astfel de carte ar fi fost binevenită și necesară unei largi pătri de elevi, studenți și intelectuali care se ocupă de studiul fluturilor, dacă ea ar fi fost scrisă cu seriozitate, competență și probitate științifică. Dimpotrivă, lucrarea de mai sus, pe care am consultat-o cu viu interes, conține atât de multe erori de fond și formă încît atît începătorii cît și cunoscătorii în studiul fluturilor își pot da seama că este scrisă la un nivel științific foarte redus, conținînd nu numai sute și sute de greșeli de ortografie a denumirilor științifice sau a celor proprii, dar și numeroase inadvertențe, vădînd multă ignoranță, mai ales din partea primilor doi autori și o vădită lipsă de cunoștințe în ce privește progresul realizat în taxonomia mondială și în cercetările întreprinse în țara noastră în ultimii 15 ani, în acest domeniu, necunoscînd majoritatea importanțelor lucrări apărute, privind fauna de lepidoptere a României.

Încă din introducere, autorii prezintă numeroase date eronate privind cercetătorii care au studiat lepidopterele românești, încît ele frapază pe toți cei ce se ocupă cu studiul fluturilor din România. Nu este cazul a le enumera aici.

La pag. 8 se afirmă că „s-au impus cercetările, prof. I. Stănoiu, B. Bobîrnac și Vl. Olaru...” r lipsind principalii cunoscători ai lepidopterelor românești; dimpotrivă lucrările autorilor menționați surprind mai ales prin lipsa de cunoștințe entomologice de care dau dovadă și prin numeroasele greșeli ce cuprind cu bună știință. Din lista specialiștilor din țară sînt omiși principalii cercetători ai fluturilor din România, în schimb sînt trecuți unii care de multă vreme nu se mai ocupă cu studiul lepidopterelor, iar lucrările lor sînt destul de slabe, precum și alții care nici nu au publicat vreodată ceva despre lepidoptere.

În capitolele semnate de prof. I. Stănoiu, d-sea dă dovadă de multă lipsă de cunoștințe și atunci cînd caracterizează litoralul românesc sau Delta

Dunării. Astfel, după acest autor, „*litoralul românesc este reprezentat printr-o fișie de țărm lungă de 60 km, cuprinsă între Mangalia și Constanța*” (pag. 49). Cit privește Delta se afirmă că „*teritoriul ei este alcătuit din aluviuni sub formă de cordoane de nisip (hașmacuri), dune de nisip și plaur*” (pag. 72) — deci aici lipsesc bălțile, lipsesc grindurile fluviale și cele fluvio-maritime iar hașmacurile, care sînt fișile de pădure dintre dunele de nisip, sînt confundate cu cordoanele de nisip. Plantele acvatice: *Phragmites*, *Typha*, *Ceratophyllum*, *Lemna* etc. sînt trecute ca plante ierboase.

Analizînd lista speciilor caracteristice diferitelor zone, constatăm că prof. Stănoiu nu a studiat majoritatea lucrărilor ce se referă la fluturii din aceste zone, deoarece unele din cele mai importante și caracteristice specii lipsesc; în schimb sînt trecute specii care nu zboară în aceste zone sau care, fiind ubicviste, era normal să fie prezente și aici. Vom menționa cîteva cazuri surprinzătoare pentru Delta sau litoral: *Boarmia lichenaria*, *Colias myrmidone* (care zboară numai în cîteva locuri din Transilvania), *Melitaea* (în loc de *Mellicta*) *athalia*, *Hyponphele lycaon*, *Dioryctria splendidella*, *Trachysmia rigana* etc. Culmea o reprezintă menționarea lui *Catoprtria radiella* (p. 95) care este un fluture montan-alpin, iar o specie cu numele de *Lycaena coeruleumpunctata* nici nu există.

Autorii nu știu că *Hadena basilinea* este un sinonim junior al lui *Apamea sordens*, citindu-le ca specii aparte. Ei nu cunosc nici regulile internaționale de nomenclatură, termenul de subspecie fiind scris peste tot s.sp. în loc de ssp. iar formele (aberații) sînt considerate subspecii: *Apatura ilia clytie*, *Araschnia levana prorsa*, *Plebejus argus aegon* (cînd *aegon* este în realitate un sinonim al lui *argus*), *Zygaena ephialtes medusa*, utilizînd nomenclatură ternară. Multe specii care în țară se întîlnesc numai ca subspecii, deosebite de cele ale Europei